

กระดาศทองตอกลาย ประดับเครื่องเมรุ

ชื่อวัตถุ	กระดาศทองตอกลายประดับเครื่องเมรุ
ขนาด	กว้าง ๑๘ เซนติเมตร ยาว ๒๖ เซนติเมตร
วัสดุ	กระดาศตะกั่ว
อายุสมัย	ครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ ๒๕
ที่มา	เดิมเป็นสมบัติของกุฎิพระครูธรรมธโช วัดลาด ต่อมากุฎิคณะนี้ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา และชำรุดทรุดโทรมลง ทางวัดรื้อถอนกุฎิปรับปรุงฝังวัด เจ้าอาวาสวัดลาด มอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปัจจุบันเก็บรักษาเพื่อการศึกษาวิจัยที่ ศูนย์ข้อมูลคติชนและวรรณกรรมลายลักษณ์เพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ช่วงปลายรัชกาลที่ ๕ ถึงช่วง พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นยุคที่เมืองเพชรบุรีเกิดค่านิยมในการสร้างเมรุชั่วคราวและเครื่องตั้ง เพื่อใช้ในการเผาศพ เมรุชั่วคราวและเครื่องตั้งที่จัดสร้างนิยมประดับตกแต่งด้วยการเขียนลาย ตอกลาย กระดาศประดับ การออกแบบและประดับลวดลายบนเมรุชั่วคราวและเครื่องตั้งเป็นของที่เกิดขึ้นเสมอ เพราะเมื่อทำขึ้นมาใช้แล้วมักเผาเมรุและเครื่องตั้งไปพร้อมกับศพ ดังที่สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงมีพระนิพนธ์ไว้ว่า

“ที่เมืองเพชรบุรียังใช้ธรรมเนียมเดิมอีกอย่างหนึ่งที่เผาเมรุไปด้วยกับศพ ด้วยเหตุนี้ที่เมืองเพชรบุรีจึงยังมีช่างมาก เพราะมีการทำเมรุเครื่องกระดาศอยู่เสมอ”

สำนักช่างเมรุที่มีชื่อเสียงในยุคนี้ได้แก่ วัดยาง วัดพลับพลาชัย วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดพระทรง วัดลาด วัดเกาะ ทุกสำนักจะมีช่างประจำสำนักทั้งพระและฆราวาสที่มีความสามารถในด้านการออกแบบ การทำโครงสร้าง การเขียนลาย แกะสลัก ตอกลายกระดาศประดับตกแต่งเมรุและเครื่องตั้ง ช่างแต่ละสำนักจะสะสมแบบลายไว้ใช้งาน และนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับงานในแต่ละครั้งได้อย่างลงตัว การออกแบบแต่ละครั้งถือเป็นการอวดฝีมือเชิงช่างของสำนักนั้น ๆ เพราะเมื่อมีการตั้งเมรุครั้งใหญ่ ผู้คนในเมืองก็จะตามไปชมกันและกลับมาบอกเล่าถึงฝีมือของคณะผู้จัดสร้าง

กระดาศทองตอกลายประดับเครื่องเมรุที่จัดแสดงชิ้นนี้ ตอกลงบนกระดาศตะกั่วสีทอง เป็นฝีมือของช่างในสำนักพระครูธรรมธโช วัดลาด ตอกเป็นลายยอดมงกุฎ ภายในออกแบบเป็นลายกนก และลายประจำยาม ในส่วนของการใช้งานสันนิษฐานว่า ใช้ประดับลูกหีบ ลูกโกศ หรือส่วนยอดของกรอบภาพผู้วายชนม์

